

Omgevingsvisie Noordwijk 2030

DEEL D: Dynamisch Uitvoeringsprogramma

Colofon

Stellers   Projectgroep Omgevingsvisie Noordwijk 2030
Eigenaar   Afdeling Ruimte & Samenleving
Datum   12 oktober 2017
Zaaknummer   Z/15/003432

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Opzet en relatie met deel A, B en C	4
1.2 Modulaire karakter en proces	4
2. Overzicht projecten	6
3. Financiën	11
3.1 Locatieontwikkelingen	11
3.2 Financiële aspecten	11

1. Inleiding

1.1 Opzet en relatie met deel A, B en C

De Omgevingsvisie Noordwijk omvat vier onderdelen:

- Deel A: Visie en Realisatie;
- Deel B: Thematische analyses, beleidsinzet en verbindingen;
- Deel C: Analyse gebouwde leefomgeving;
- Deel D: Dynamisch uitvoeringsprogramma.

Het voorliggende deel betreft *Deel D: Dynamisch uitvoeringsprogramma*.

1.2 Modulaire karakter en proces

Zoals aangegeven in Deel A, zal de Omgevingsvisie Noordwijk zal zoveel mogelijk voorbereid zijn op de nieuwe Omgevingswet. Daarmee is er een goede basis voor een sluitend geheel van beleid. Hierbij wordt ingespeeld op de nieuwe Omgevingswet die vooral als doel vereenvoudiging, modernisering en bundeling van de huidige, veelal complexe regelgeving in het ruimtelijk en milieubeleid heeft om projecten sneller tot uitvoering te brengen.

De Omgevingsvisie moet een dynamisch document en instrument blijven. Dit komt ook tot uitdrukking in het uitvoeringsprogramma, de organisatie hieromheen en een regelmatige terugkoppeling naar raad en bevolking.

Dit uitvoeringsprogramma sluit aan op de zeven sterrenkustplaats Noordwijk. Om als Noordwijk naar een energieke zeven sterrenkustplaats te groeien moeten we in actie komen. We willen dat doen aan de hand van een concreet uitvoeringsprogramma dat we in dit hoofdstuk beschrijven. We zien dit als een inspirerende leidraad om met alle betrokken partijen samen de ontwikkelambities te kunnen realiseren.

STERREN	1	2	3	4	5	6	7
STRATEGISCHE PROJECTEN	ENERGIEKE SAMENLEVING	GEWELDIGE SPORT	SFEERVOLLE DORPSCENTRA	AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	RIJKE NATUUR GREENPORT	UITSTEKENDE BEREIKBAARHEID	VEELZIJDIGE ECONOMIE TOERISME
1. Streven duurzame gemeente	X	x	x	x	x	x	x
2. Streven energieneutrale gemeente	X	x	x	x	x	x	x
3. Versterking leefomgeving (gebouwen en ruimte)			x	X	x		x
4. Verbeteren aantrekkelijkheid boulevard en pleinen	x		X				x
5. Realisering duurzaam woningbouwprogramma	x		x	X			x
6. Versterking zorghector	x					x	X
7. Versterking Space cluster en bedrijventerreinen	x					x	X
8. Versterking toeristisch cluster	x	x	x	x	x	x	X
9. Stimulering compacte winkelgebieden	x		X				x
10. Verbetering bereikbaarheid en parkeren			x			X	x
11. Totstandkoming hoogwaardig openbaar vervoer			x			X	
12. Verduurzaming oreenport met landschap					x		X
13. Realisering duurzaam robuust watersysteem				x	X		
14. Verhoging biodiversiteit				x	X		
15. Versterking groenstructuren				x	X		
16. Cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten zichtbaar maken	x		x	X	x		x
17. Promotie hoogwaardige sportcomplexen		X					
18. Versterking cultureel klimaat	x		x	X	x		
19. Ontwikkeling zelfredzame samenleving	X		x				

Vanuit de hoofdlijnen van de visie tot 2030 willen we gericht, maar ook met voldoende flexibiliteit, onze kansen benutten vanuit nieuwe trends en gewijzigde beleidskaders. We willen zelf energiek de toekomst van Noordwijk vormgeven. Noordwijk als een energieke, inspirerende en gastvrije kustgemeente met topkwaliteit en allure, een zeven sterren kustplaats.

We krijgen dat alleen voor elkaar als alle partijen, zijnde private ontwikkelende partijen, grondeigenaren, bewoners, ondernemers, organisaties en overheden effectief met elkaar samenwerken. De ontwikkeling van vastgoed, openbare ruimte en overige openbare functies binnen de gemeente zijn namelijk nauw met elkaar verweven. Door gedeelde belangen te onderkennen en te benutten kunnen deze elkaar versterken en zodoende de uitvoering van de Omgevingsvisie tot een succes maken. We kunnen het als overheid niet alleen. In het veranderende speelveld met steeds ingrijpender sociaal-economische en technologische

ontwikkelingen, passen we onze rol als gemeente aan omdat we meer vraaggericht in plaats van aanbodgericht willen denken. Het uitvoeren van de ambities in de Omgevingsvisie vraagt om een cultuuromslag in denken en doen van ons allemaal.

De projecten in dit hoofdstuk betreffen zowel locatieontwikkelingen als openbare voorzieningen. Het zijn projecten die de gemeente zelf uitvoert, projecten waarvoor het initiatief voor de uitvoering ligt bij private partijen of een combinatie van beiden.

Tevens gaan we in hoofdstuk 3 in op de financiële aspecten van de uitvoering en realisatie van projecten. We willen de mogelijke financiële bijdragen in het kader van het kostenverhaal borgen. We maken bij de verdeling van kosten een onderscheid in:

- kosten van bovenwijkse voorzieningen;
- bovenplanse kosten (verevening);
- bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen.

Het uitvoeringsprogramma is een wezenlijk deel van de Omgevingsvisie en moet dynamisch zijn om te kunnen bijstellen als (markt)omstandigheden daar aanleiding toe geven. Het uitvoeringsprogramma is dus niet in beton gegoten.

We werken deze uitvoeringsparagraaf nader uit in een Nota kostenverhaal om zodoende het dynamische karakter te kunnen waarborgen.

Passend binnen onze langetermijnvisie kunnen de projecten daarom worden aangepast, zowel inhoudelijk als qua planning. Daarmee krijgt ons programma de noodzakelijke dynamiek en flexibiliteit, terwijl we wel vasthouden aan de grote lijnen zoals beschreven in deel A van deze Omgevingsvisie.

Om deze dynamiek te kunnen realiseren leggen we in deze uitvoeringsparagraaf de hoofdlijnen van het kostenverhaal vast en werken we het kostenverhaal nader uit in een Nota kostenverhaal. Naast de gebruikelijke verantwoording binnen planning en control cyclus, geven we dit vorm door middel van een voortgangsrapportage aan de raadscommissie.

2. Overzicht projecten

Nr.	Projectnaam	t/m 2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2030	Uitvoerende partij(en)	Rol gemeente
1. Streven duurzame gemeente / 2. Totstandkoming energie neutrale gemeente						
Gemeentelijke organisatie						
1	Kennis opbouwen en uitdragen gemeentelijke organisatie	x			gemeente	Uitvoerend
2	Ontwikkelen kennisnetwerk in regio voor snelle implementatie	x			Bollenstreekgemeenten	Faciliterend
3	Organisatie duurzaamheidsmarkt (Tevlingen) / Duurzaamheidsprijs Bollenstreek	x			Bollenstreekgemeenten	Uitvoerend
4	Noordwijk blijft Fairtrade gemeente	x	x	x	gemeente	Faciliterend
5	B&W en raadsvoorstellen standaard uitrusten met duurzaamheidsparagraaf	x	x	x	afdelingen gemeente	Uitvoerend
6	Duurzaamheidsparagraaf bij ruimtelijke plannen	x	x	x	initiatiefnemers	Faciliterend
7	Duurzame catering (gemeentelijke) evenementen	x	x	x	initiatiefnemers	Faciliterend
8	Actieplan Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	x	x	x	Bollenstreekgemeenten, Stichting Rijk	Uitvoerend
9	Groene energie inkopen (onderdeel green deal)	x	x	x	gemeente in regio	Uitvoerend
10	Opstellen protocol aanbesteding elektrische deelauto's gemeentelijke organisatie	x			gemeente	Uitvoerend
11	Continueren duurzaamheidsprogramma gemeentekantoor en nieuw kantoor	x	x		gemeente	Uitvoerend
12	Toewerken naar Energielabel B gemeentelijke gebouwen	x	x		gemeente	Uitvoerend
Gebouwde omgeving						
1	Kantorenproject	x			ODWH, eigenaren	Faciliterend
2	Onderzoek nieuwbouwwijken van het gas af	x	x		corporaties, grondeigenaren, gemeenten	Faciliterend
3	Opstellen subsidieregeling zonnepanelen op daken	x	x		gemeente, ODWH	Faciliterend
4	Spouwmuurisolatie (particuliere) woningen	x	x	x	NWS	Faciliterend
5	Info burgers via Duurzaamheidsloket	x	x	x	ODWH	Faciliterend
Openbare ruimte en groen						
1	Openbare plantsoenen meer invullen met duurzame beplanting en materialen	x	x	x	gemeente	Uitvoerend
2	Onderzoek plaatsing Wind - boom	x	x	x	ODWH	Faciliterend
3	Onderzoek zonnepanelen Langevelderslag	x			ODWH	Faciliterend
Mobiliteit						
1	Onderzoek transferium	x	x		onderzoeksbureau	Faciliterend
2	Onderzoek parkeren strand alleen toegankelijk voor elektrische auto's		x	x	onderzoeksbureau	Faciliterend
3	Onderzoek parkeren winkels en kleine straten voor elektrische auto's		x	x	onderzoeksbureau	Faciliterend
4	Fietsstallen, stimuleren fiets, slimme fietspaden (licht)		x	x	onderzoeksbureau	Faciliterend
5	Elektrische laadpalen op parkeerplaatsen	x	x		onderzoeksbureau	Faciliterend
6	Elektrische laadpalen in openbare ruimte	x			marktpartijen	Faciliterend
Toerisme, strand						
1	Energiescan MKB 20 strandpaviljoens	x			ODWH	Faciliterend
2	Kustpact uitvoeren	x	x		gemeente	Faciliterend
3	Onderzoek Jachthaven/Blue energie centrale	x			gemeente	Faciliterend
4	Opstellen energiescan horeca en campings	x			ODWH	Uitvoerend
Verenigingen en accommodaties						
1	Opstellen energiescan verenigingen	x			ODWH	Faciliterend
2	Opstellen energiescan scholen en overige gemeentelijke accommodaties	x			ODWH	Faciliterend
3	Sportaccommodaties voorzien van energievoorzienende elementen (kunstgras --zonnepanelen)	x			ODWH	Faciliterend
Circulaire economie						
1	Onderzoek milieustraat of afvalinzameling tot hoger scheidingsniveau (apart plastic inzamelen)	x			ODWH	Faciliterend
2	Gescheiden afvalinzameling op werkvloer	x	x	x	gemeente, werkgevers	Uitvoerend
3	Digitale hulpmiddelen om te komen tot papierloos kantoor	x	x	x	gemeente, werkgevers	Uitvoerend
Financiën						
1	Vergroenen gemeentelijk belastingstelsel	x	x	x	gemeente	Faciliterend
2	Vergroenen gemeentelijke leges bij vergunningstelsel	x	x	x	gemeente	Faciliterend
3	Opstellen protocol Duurzaamheidsleningen verenigingen (follow-up tour 12 sept)	x	x		verenigingen, gemeente, ODWH	Faciliterend
Energieopwekking						
1	Inzicht krijgen in energieverbruik (Gebiedsstrategie duurzame energie Holland Rijnland)	x			onderzoeksbureau	Faciliterend
2	Onderzoek Noordwijk Energie neutraal 2030 (grootschalige energieopwekking)	x			onderzoeksbureau, gemeente	Faciliterend
3	Onderzoek Warmte Transitie Atlas		x		onderzoeksbureau	Faciliterend

Nr.	Projectnaam	t/m 2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2030	Uitvoerende partij(en)	Rol gemeente
3. Versterking leefomgeving						
1	Onderzoek verhoging belevingswaarde openbaar water (zichtbaar, bruikbare waterkanten)	x	x		Hoogheemraadschap van Rijnland, gemeente	Faciliterend
2	Creëren ontmoetingsplekken op pleinen en kruispunten van routes	x			gemeente	Uitvoerend
3	Pleinen voor verblijf en spelen, natuur en klimaat bestendig (water en temperatuur)		x		gemeente	Uitvoerend
4	Medegebruik schoolgebouwen voor wijk		x		gemeente	Uitvoerend
5	Onderzoek beweegvriendelijke wijkinrichting		x		gemeente met derden	Faciliterend
6	Realiseren Leefstraat project in Noordwijk	x			gemeente met derden	Uitvoerend
7	Onderzoeken realisatie rustplaatsen voor ouderen en minder validen op looproutes van Noordwijk Binnen naar Noordwijk aan Zee	x			gemeente	Uitvoerend
8	Onderzoeken realisatie rustplaatsen voor ouderen en minder validen in winkelstraten	x			gemeente	Uitvoerend
9	Zorgen dat alle woningen voldoen aan de wettelijke geluidsnormen voor wegverkeer (uitvoeren saneringsvoorraadlijst)	x	x		gemeente en ODWH	Uitvoerend
4. Verbeteren aantrekkelijkheid boulevard en pleinen						
1	Ontwikkelen iconisch gebouw Gat van Palace / Palaceplein inrichten als verblijfsgebied	x			gemeente met derden	Faciliterend
2	Ontwikkeling Vuurtorenplein, pleinruimte aan zee	x			gemeente met derden	Faciliterend
3	Ontwikkeling Wantveld	x			gemeente met derden	Faciliterend
4	Herinrichting Kloosterplein		x		gemeente met derden	Faciliterend
5	Herontwikkeling Jan Kroonsplein		x		gemeente met derden	Faciliterend
6	Herontwikkeling Maarten Kruytstraat	x			gemeente met derden	Faciliterend
7	Onderzoek wandelpad door de duinen langs boulevard		x		gemeente met derden	Faciliterend
8	(Strand)beleving creëren geen "standaard" c.q. onsamenhangend aanbod		x		ondernemers	Faciliterend
9	Bootcampen Boulevard/strand		x		ondernemers	Faciliterend
10	Uitstraling restaurants upgraden		x		ondernemers	Faciliterend
5. Realisering duurzaam woningbouwprogramma						
Algemeen						
1	Op peil houden kernvoorraad sociale huurwoningen (doorlopend)	x	x	x	NWS	Faciliterend
2	Bij nieuwbouw uitgangspunt 30% in sociale segment (doorlopend), compensatiefonds	x	x	x	gemeente	Faciliterend
3	Bij nieuwbouw minimaal 20% in middelduur segment (doorlopend)	x	x	x	gemeente	Faciliterend
4	Conceptuele innovatieve (tijdelijke) bouwconcepten	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
5	Inzetten lokaal maatwerk en toewijzing aan specifieke doelgroep	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
6	Alternatieve woningen onderzoeken (Tiny Houses)		x		derden	Faciliterend
7	Stimuleren en ontwikkelen initiatieven bouwconcepten voor Wonen, Zorg en Welzijn		x		gemeente met derden	Faciliterend
Buitengebied						
1	Noordwijkerduin (300 - 350 woningen)	x	x		eigenaar, ontwikkelaar	Faciliterend
2	Sancta Maria (150 woningen)	x			ontwikkelaar	Faciliterend
3	Greenportwoningen (5 per jaar)	x	x	x	gemeente, ontwikkelaar	Faciliterend
Middengebied						
1	Centraal park 1e fase (130 - 200 woningen)	x	x		ontwikkelaar	Faciliterend
2	De Nes (circa 35 woningen)	x			gemeente	Faciliterend
Nieuw-Oost						
1	Boechorst (circa 60 woningen)	x			ontwikkelaar	Faciliterend
2	Brongeest (300 - 600 woningen)	x	x		gemeente en ontwikkelaars	Ontwikkeld
3	Onderzoek Offem-Zuid (700 - 750 woningen)	x	x		gemeente en ontwikkelaars	Ontwikkeld
4	Onderzoek Verlenqde Voorstraat (PM)	x	x		gemeente en ontwikkelaars	Ontwikkeld
Noordwijk-Binnen						
1	Boekerslootlaan / Losplaatsweg (circa 60 woningen)	x			particulier	Faciliterend
2	Historische kern (circa 15 woningen)	x			ontwikkelaar	Faciliterend
3	Terrein Buijzpers (PM)		x		ontwikkelaar	Faciliterend
4	Northoohal (circa 40 woningen)	x			NWS	Ontwikkeld
5	V.d. Mortelstraat / Rederijkersplein (circa 100 woningen)	x	x		gemeente, NWS	Ontwikkeld
6	Vinkeveld-Zuid (PM)		x		gemeente, NWS	Ontwikkeld
7	Overige locaties (circa 200 woningen)	x			eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend
8	Zilverenkruislocatie (PM)	x	x		eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend

Nr.	Projectnaam	t/m 2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2030	Uitvoerende partij (en)	Rol gemeente
Noordwijk aan Zee						
1	De Zuid (circa 20 woningen)	x			eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend
2	Hoofdstraat en omgeving (PM)	x			eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend
3	Jan van Henegouwenweg, Residence Oranje (circa 100 woningen)	x			eigenaar	Faciliterend
4	Watertoren tot woontoren		x		eigenaar	Faciliterend
5	Kleine hoteltransformaties (PM)	x			eigenaren	Faciliterend
6	Wantveld (PM)	x	x		gemeente, ontwikkelaar	Faciliterend
7	Maarten Kruitstraat (40 - 50 woningen)	x			gemeente met derden	Faciliterend
8	Gat van Palace (PM)	x			gemeente met derden	Faciliterend
9	Palaceplein, Vuurtorenplein (PM)	x			gemeente met derden	Faciliterend
10	Zinger, Zeereep (PM)	x			gemeente met derden	Faciliterend
11	Binnenweg (Vomar terrein), Jan Kroonsplein (PM)		x		gemeente met derden	Faciliterend
12	Schoolstraat (PM)	x			gemeente met derden	Faciliterend
13	De Grent (PM)		x		gemeente met derden	Faciliterend
14	Groot Hoogwaak (PM)		x		gemeente met derden	Faciliterend
15	Herontwikkeling DPO gebouw (PM)			x	gemeente met derden	Faciliterend
16	Overige locaties (30 - 40 woningen)	x			eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend
17	Esplanade (PM)	x			eigenaren, ontwikkelaars	Faciliterend
6. Versterking Zorgcluster						
1	Bevorderen gezond leven (campagne)	x			gemeente, ondernemers	Faciliterend
2	Programma gezond en energieke gemeente (voorheen Blue zone concept)	x			gemeente, ondernemers, onderwijs	Faciliterend
3	Stimuleren en ontwikkelen initiatieven zorgtoerisme	x			ondernemers	Faciliterend
4	Rond zorgcentra veel beweegmogelijkheden in de buitenruimte (laadrenpelig)		x		derden	Faciliterend
5	Onderzoek vestiging Kuuroord(en)		x		derden	Faciliterend
6	In relatie tot sociale cohesie met grote rol voor actieve cultuur participatie		x		ondernemers	Faciliterend
7. Versterking Space cluster en bedrijventerreinen						
1	Doorontwikkeling Space Businesspark	x	x		ondernemers, gemeente	Ontwikkelen
2	Ontwikkelen promotionele activiteiten	x			ondernemers	Ontwikkelen
3	Ontwikkelen luchtvaart en space gerelateerde activiteiten	x	x		gemeente	Ontwikkelen
4	Sportinnovatielab i.s.m. Space à la Papendal		x		ondernemers	Faciliterend
8. Versterking toeristisch cluster						
1	Versterking combinatie toerisme en ruimtevaart, space experience center	x			gemeente, ondernemers	Faciliterend
2	Monitoring verblijfsaccommodaties toerisme	x			gemeente met derden	Faciliterend
3	Bevordering agrotourisme	x			ondernemers	Faciliterend
4	Stimulering diversiteit verblijfsaanbod (o.a. vakantieparken buitengebied)	x			ondernemers	Faciliterend
5	Betere landschappelijke inpassing recreatieparken Duinrand	x			ondernemers	Faciliterend
6	Aansluiting op recreatieve routenetwerken Noord-Holland (zie bereikbaarheid)	x			gemeente, provincie, regio Holland-Rijnland	Faciliterend
7	Onderzoek Duurzaam Natuurbelevingscentrum	x			ondernemers	Faciliterend
8	Landgoed en boerderij Veldzicht verbinden door routes	x			ondernemers	Faciliterend
9	Stage plus leerwerktrajecten bij ondernemers	x			ondernemers	Faciliterend
10	Onderzoek mogelijkheden realiseren openluchttheatervoorziening ten behoeve van culturele toeristische evenementen		x		gemeente met derden	Faciliterend
11	Promotie Noordwijks duinlandschap via Nationaal Park Hollandse Duinen		x		gemeente met derden	Faciliterend
9. Stimulering compacte winkelgebieden						
1	Concentreren winkelgebieden in combinatie met nieuwe hybride winkel concepten (blurring)	x	x	x	ondernemers	Faciliterend
2	Verbetering winkelbeleving Hoofdstraat met winkeldirectie rondom Hoofdstraat	x			ondernemers	Faciliterend
3	Verbetering winkelbeleving Kerkstraat	x			ondernemers	Faciliterend
4	Ontwikkeling Hooqvlietterrein Kerkstraat		x		ondernemers	Faciliterend
5	Instellen Centrummanagement	x			ondernemers	Faciliterend
6	Oprichten ondernemersfondsen	x			ondernemers	Faciliterend
7	Verplaatsing weekmarkt naar Kloosterplein	x			gemeente, ondernemers	Faciliterend
8	Het stimuleren van jonge ondernemers, start-up	x			gemeente, ondernemers	Faciliterend
9	Gezondheidscentra in winkelcentra met speciale voeding + sport-/beweegactiviteiten	x			ondernemers	Faciliterend

Nr.	Projectnaam	t/m 2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2030	Uitvoerende partij(en)	Rol gemeente
10. Verbetering bereikbaarheid en parkeren						
1	Stimulering gebruik Northdooreef als strandroute (zie Duurzaamheid)	x	x		gemeente	Uitvoerend
2	Verbetering langzaam verkeerroutes (zie Duurzaamheid)	x	x		provincie	Faciliterend
3	Verbetering bereikbaarheid Noordwijk (oost-west)	x			provincie	Meedenkend
4	Verbeteren fietsverbinding met stations Sassenheim en Voorhout	x	x		gemeente Noordwijk, gemeente Teylingen	Faciliterend
5	Uitbreiden regionale wandelnetwerk		x		regio Holland Rijnland	Faciliterend
6	Aanpak verkeersonveilige locaties	x	x	x	gemeente	Uitvoerend
7	Aanpak schoolomgeving en woon-schoolroutes	x			gemeente en diverse betrokkenen	Faciliterend
8	Onderzoek mogelijkheden ontvangen e-auto's (zie Duurzaamheid)		x		gemeente	Faciliterend
9	Reconstructie Parallel Boulevard	x			gemeente	Ontwikkelen
10	Reconstructie Oude Zeeweg	x			gemeente	Ontwikkelen
11	Reconstructie Duinweg	x			gemeente	Ontwikkelen
12	Onderzoek transferium rand Noordwijk (zie Duurzaamheid)	x			gemeente	Faciliterend
13	Aanvullen parkeeronderzoek en resultaten implementeren	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
14	Onderzoek mogelijkheden parkeerverwijssysteem	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
15	Onderzoek Parkeergarage Palaceplein	x			gemeente met derden	Faciliterend
16	Onderzoek parkeren op "draaiende" kunstgrasportvelden SJC?	x			gemeente en diverse betrokkenen	Faciliterend
17	Onderzoek transferium mogelijkheden station Voorhout	x	x		gemeente en gemeente Teylingen	Uitvoerend
18	Wijzigen naamgeving station Voorhout	x	x		gemeente, gemeente Teylingen en derden	Uitvoerend
11. Totstandkoming hoogwaardig openbaar vervoer						
1	Onderzoek HOV Noordwijk-Schiphol (met stalling fietsen)	x			gemeenten, provincie	Faciliterend
2	Onderzoek HOV Noordwijk-Leiden (met stalling fietsen)	x	x		gemeenten, provincie	Faciliterend
3	Strandpendel met E-riksja's (zie Duurzaamheid)	x			ondernemers	Faciliterend
12. Verduurzaming Greenport met landschap						
1	Samenwerking Greenport Bollenstreek en Holland Space	x			Greenport Bollenstreek, Holland Space Cluster	Faciliterend
2	Inventarisatie projecten Innovatieregeling EL&I	x			Greenport Bollenstreek	Faciliterend
3	Ontwikkelen testfaciliteiten ruimtevaarttechnologie	x			GOM, Innovatie- en Demonstratie Centrum (IDC)	Faciliterend
4	Onderzoek proefveld Noordwijk met duurzame teelt	x			GOM, Greenport Duin- en Bollenstreek, Onderwijs	Faciliterend
5	Agrarische opleidingen afstemmen op behoefte bedrijven	x			Greenport Duin- en Bollenstreek	Faciliterend
6	Realiseren stageplekken	x			Greenport Duin- en Bollenstreek	Faciliterend
7	Bezoek en onderricht op scholen	x			Greenport Duin - en Bollenstreek	Faciliterend
13. Realisering duurzaam robuust watersysteem						
1	Opstellen programma klimaatbestendig Noordwijk (zie Duurzaamheid)	x			Hoogheemraadschap van Rijnland	Faciliterend
2	Uitbreiden dynamisch kustbeheer	x			Hoogheemraadschap van Rijnland	Faciliterend
3	Bij uitleglocaties verbreden hoofdwaterringen	x			Hoogheemraadschap van Rijnland	Faciliterend
4	Stimuleren verbetering waterkwaliteit bollengebied	x			ondernemers	Faciliterend
5	Stimuleren verbetering waterkwaliteit dorpsgebieden	x			Hoogheemraadschap van Rijnland	Ontwikkelen
6	Verbetering waterkwaliteit (zoetwater)	x			regio, gemeenten	Faciliterend
7	Dubbel grondgebruik (water/groen/spelen)		x		Hoogheemraadschap van Rijnland, regio, gemeenten	Faciliterend
8	Onderzoek (nieuwe) waterringen recreatief inrichten met natuurlijke oevers		x		Hoogheemraadschap van Rijnland	Faciliterend
9	Dubbel grondgebruik, gebruik parkeerterreinengebruik voor infiltratie		x		Hoogheemraadschap van Rijnland	Faciliterend
14. Vergroting biodiversiteit						
1	Meer biodiversiteit in bollenteelt en veehouderij	x			gemeente in regionaal verband	Faciliterend
2	Onderzoek kwaliteitsverbeteringen Duinen	x			gemeente in regionaal verband	Faciliterend
3	Onderzoek ecologische verbindingzones	x			gemeente in regionaal verband	Faciliterend
4	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone Zeereep	x			gemeente	Faciliterend
5	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone binnenduintrand	x			gemeente	Faciliterend
6	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone landgoederen	x	x	x	gemeente, landgoedeigenaren	Faciliterend
7	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone Noordrand Noordwijk - leeuwenhorst	x			gemeente	Faciliterend
8	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone Leeuwenhorst - landgoed Offem	x	x		gemeente	Faciliterend
9	Realisatie / verbetering ecologische verbindingzone landgoed Offem - Coepelduynen	x	x	x	gemeente	Faciliterend
10	Jaarrond bloemen zichtbaar - bloemrijke bermen / tijdelijke natuur bij entrees Noordwijk	x	x	x	gemeente in regionaal verband	Faciliterend
11	Behouden en versterken van waardevolle graslanden	x	x		gemeente in regionaal verband	Faciliterend
12	Realiseren educatieve route onderwijs	x	x		gemeente in regionaal verband	Faciliterend

Nr.	Projectnaam	t/m 2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2030	Uitvoerende partij(en)	Rol gemeente
15. Versterking groenstructuren						
1	Versterking belevingsmogelijkheden routenetwerken	x			gemeente, provincie	Faciliterend
2	Aanhaken op EHS netwerken	x	x		gemeente, provincie	Faciliterend
3	Groen-water combineren	x	x		gemeente, provincie, ODWH	Faciliterend
4	Sporten, bewegen en groen combineren	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
5	Gebruik van inheemse plantensoorten	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
6	Onderzoek Tuinen, landgoederen toegankelijk maken	x	x		gemeente met derden (eigenaren)	Faciliterend
7	Route/informatie begraafplaatsen, waardevolle graven	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
8	Limeslijn zichtbaar maken (cultuurhistorie)	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
16. Cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten zichtbaar maken						
1	Archeologische vondsten meer zichtbaar, beleefbaar en toegankelijk maken	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
2	Stimuleren publicaties resultaten archeologische onderzoeken		x	x	gemeente met derden	Faciliterend
3	Opstellen cultuurhistorische waardenkaart en boring in bestemmingsplan/omgevingsplan	x			gemeente met derden	Faciliterend
4	Uitwerken beleidsaccent graven		x		gemeente met derden	Faciliterend
5	Aanwijzen gemeentelijke monumenten en overige beeldbepalende panden	x			gemeente met derden	Faciliterend
6	Opstellen Stimuleringsregeling onderhoud gemeentelijke monumenten	x			gemeente met derden	Faciliterend
7	Uitdraagen cultuurhistorische- en bouwhistorische betekenis van Noordwijk	x			gemeente met derden	Faciliterend
8	Ontwikkeling lespakket ten behoeve van geschiedenislessen		x		gemeente met derden	Faciliterend
9	Ontwikkeling van wandel-/fietsroutes langs cultuurhistorische plekken (zie 15 en 18)	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
10	Organiseren culturele evenementen met ergoed als uitgangspunt		x		gemeente met derden	Faciliterend
17. Promotie hoogwaardige sportcomplexen						
1	Aantrekken grote evenementen	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
2	Onderzoek wijksportparken		x		gemeente met derden	Faciliterend
3	Realiseren van fit en rustplekken		x		gemeente met derden	Faciliterend
4	Samenwerking Noordwijk Marketing (sportcomplex, seminar, hotels, vermarkten)	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
5	Sport en gezondheid combineren! Sportparticipatie is hoog, maar gemiddeld overgewicht ook	x	x	x	gemeente met derden	Faciliterend
6	Herinrichting SJC-terrein	x			gemeente met derden	Faciliterend
7	Aanleg extra veld v.v. Noordwijk	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
8	Aanleg extra veld hockey	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
18. Versterken cultureel klimaat						
1	Actualisatie cultuurbeleid	x			gemeente met derden	Uitvoerend
2	Ontwikkelen cultuurcluster rond Vuurtorenplein	x			gemeente met derden	Faciliterend
3	Kunst prominenter inzetten bij inrichting openbare ruimte	x			gemeente met derden	Faciliterend
4	Stimuleren culturele broedplaatsen	x			gemeente met derden	Faciliterend
5	Cultuur verbinden met het Sociaal domein (Vb. dagbesteding en muziek combineren)		x		gemeente met derden	Faciliterend
6	Met cultuur sociale cohesie versterken/verbinden		x		gemeente met derden	Faciliterend
7	Musea meer op de kaart zetten, websites		x		gemeente met derden	Faciliterend
8	Verbindingen zoeken met Leidse musea		x		gemeente met derden	Faciliterend
9	Realiseren Kunstwandroutes (zie 8)		x		gemeente met derden	Faciliterend
10	Cultuur aan de orde stellen bij (sport)evenementen á la Olympische Spelen	x	x		gemeente met derden	Faciliterend
19. Ontwikkeling zelfredzame samenleving						
1	Uitwerking Burgerkracht met Duin en Bollenstreek	x			inwoners	Faciliterend
2	Toepassing verantwoordelijkheidsladder oplossing inwoners	x	x	x	gemeente, zorg, inwoners	Faciliterend
3	Wmo-projecten op sportvelden	x			verenigingen	Faciliterend
4	Realiseren Vangnet voor inwoners waarbij het niet vanzelf gaat	x			inwoners	Faciliterend
5	Buren projecten, hulp van binnen de straat	x			inwoners	Faciliterend
6	Opzomen in de buurt met elkaar	x	x	x	inwoners	Faciliterend
7	Mensen door bewegen (programma) langer redzaam (ook binnen onderwijs, schoolzwemmen)	x			inwoners	Faciliterend
8	Bouwen voor groepswonen mensen met beperking	x	x		inwoners	Faciliterend
9	Maatjes, vrijwilligers organiseren	x	x	x	inwoners	Faciliterend
10	Financiële faciliteiten op maat	x	x	x	gemeente	Faciliterend

3. Financiën

3.1 Locatieontwikkelingen

In Noordwijk zijn ontwikkelingen mogelijk op het gebied van onder andere wonen, transformatie van bestaande kantoorpanden, toevoegingen aan de recreatiesector en voorzieningen. Er vindt vooralsnog geen toevoeging van bedrijfsterrein of een herstructurering daarvan plaats. In deze Omgevingsvisie zijn projecten omschreven die in aanmerking komen als mogelijke kostendrager. Daarbij zullen er projecten zijn waar het kostenverhaal:

- reeds is verzekerd met een zgn. anterieure overeenkomst
- niet meer te innen is doordat het bouwplan al vergund is
- niet meer te innen is doordat bestaande ruimte passend binnen een bestemmingsplan wordt benut en het grond van private partijen betreft
- niet meer te innen is omdat de bestaande stad alleen profiteert (en het geheel dus uit algemene middelen moet worden betaald).

Voor andere ontwikkelingen geldt dat bijgedragen moet worden. Een verdere uitwerking daarvan vindt plaats in de afzonderlijke Nota kostenverhaal.

De rol van de gemeente in een project is actief of faciliterend. Indien wij een actieve rol innemen bij de uitvoering van het project, zijn wij veelal eigenaar van de gronden of zullen wij de gronden die wij nog niet bezitten in eigendom proberen te verwerven. De gemeente bereidt een planologisch besluit voor, brengt dit in procedure, maakt de gronden bouwrijp, geeft de bouw kavels uit en maakt tot slot het openbaar gebied woonrijp. Daarbij is het kostenverhaal verzekerd doordat die kosten zijn verwerkt in de grondprijs.

Indien wij een faciliterende rol innemen bij de uitvoering van het project, zal onze rol beperkt zijn tot het verlenen van planologische medewerking, het verhalen van kosten, (het maken van afspraken over) de herstructurering/aanleg van bijbehorende openbare ruimte, alsmede afspraken over woningcategorieën. Het initiatief voor deze projecten ligt bij private partijen.

Nieuwe initiatieven

In de Omgevingsvisie zijn de bekende projecten genoemd die in de toekomst de ambitie van de gemeente weergeven. Het kan echter voorkomen dat er in de toekomst andere niet genoemde initiatieven ontstaan. Wij staan open voor dergelijke initiatieven. Deze nieuwe initiatieven moeten wel passen binnen onze ambities van deze omgevingsvisie en de relevante beleidskaders van andere overheden. Deze initiatieven beoordelen wij per geval om te bezien of wij hieraan medewerking willen verlenen. In dat geval nemen wij de locatie bij de eerstvolgende actualisatie van de Nota kostenverhaal mee.

Voorzieningen

Naast de locatieontwikkelingen zijn er ook investeringen nodig in voorzieningen. Deze voorzieningen betreffen niet alleen infrastructurele voorzieningen en openbare ruimte op het gebied van landschap, natuur, water, recreatie en toerisme, maar ook fysieke maatschappelijke voorzieningen op het gebied van sport, welzijn en onderwijs. Een verdere beschrijving daarvan vindt plaats in de Nota kostenverhaal.

3.2 Financiële aspecten

Voor de realisatie van de ambities uit de Omgevingsvisie is geld nodig. Een deel van de voorzieningen kunnen we financieren uit de gemeentelijke begroting, met subsidies en via

reeds bestaande afspraken met private partijen. Voor de overige kosten willen wij gebruik maken van onze instrumenten op het gebied van het kostenverhaal.

Kostenverhaal

Als de kosten verband houden met de locatieontwikkeling door een private initiatiefnemer, dan zijn wij, als gemeente, bevoegd maar ook wettelijk verplicht de kosten die zij maakt te verhalen. De kosten worden verhaald via een privaatrechtelijk spoor (overeenkomsten) of via het publiekrechtelijk spoor (een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 Wro of exploitatieregels als bedoeld in de nieuwe Omgevingswet).

De kosten die de gemeente kan verhalen betreffen onder andere de kosten voor onderzoeken, planschade, kosten voor het opstellen van ruimtelijke plannen, kosten voor voorbereiding, toezicht en uitvoering en kosten voor de aanleg van voorzieningen, bovenplanse kosten en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen. De voorzieningen kunnen zowel binnen als buiten de locatie gelegen zijn. Het gaat dan om voorzieningen als riolering, infrastructuur, groenvoorzieningen, verlichting, brandkranen, straatmeubilair, speeltoestellen en dergelijke. Een overzicht van de te verhalen kosten is opgenomen in afdeling 6.2 Grondexploitatie, Besluit ruimtelijke ordening.

Om de kosten van voorzieningen geheel of gedeeltelijk ten laste te brengen van een exploitatie moet in exploitatieplannen altijd getoetst worden aan de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Dit geldt dus ook voor zogenaamde bovenwijkse voorzieningen en bij bovenplanse kosten. Voor anterieure overeenkomsten is dit niet verplicht. Dat geldt ook wanneer de gemeente financiële bijdragen voor ruimtelijke ontwikkeling zou willen bedingen. In de Nota kostenverhaal wordt hierop nader ingegaan.

Profijt

De ontwikkeling moet nut (profijt) ondervinden van de te treffen werken, werkzaamheden en maatregelen. Deze toets geldt alleen voor de locatie als zodanig en niet meer vervolgens per bouwperceel binnen de locatie. Het gaat bij fysieke voorzieningen vooral om het fysieke nut van die werken, werkzaamheden en maatregelen voor een locatie. Bij maatregelen zoals het opheffen van hindercirkels en bij compensatie buiten de locatie schuilt het profijt in het feit dat dankzij deze ingrepen een (groter) gebied ontwikkeld kan worden. Bij (fonds)bijdragen voor sociale woningbouw gaat het om maatschappelijk nut. Er zijn omstandigheden denkbaar dat een locatie niet geschikt is voor sociale woningbouw of dat sociale woningbouw niet inpasbaar is. Zulke gevallen leiden ertoe dat de geldende norm niet wordt gehaald, zodat elders compensatie nodig is. Dit resulteert ook in een financiële compensatie.

Het gaat hierbij vooral om het fysieke nut van die werken, werkzaamheden en maatregelen voor een locatie. Bij maatregelen zoals het opheffen van hindercirkels en bij compensatie buiten de locatie schuilt het profijt in het feit dat dankzij deze ingrepen een (groter) gebied ontwikkeld kan worden.

Toerekenbaarheid/causaliteit

Er moet een causaal verband zijn tussen de ontwikkeling en de kosten. De werken, werkzaamheden en maatregelen zouden niet aan de orde zijn zonder die ontwikkeling. Niet alle kosten die een causaal verband hebben met de locatie zijn toerekenbaar. Wanneer uitgaven langs andere weg gedekt dan wel gefinancierd worden, zijn deze niet toerekenbaar, bijvoorbeeld onderhoud en beheer. Nutsvoorzieningen worden doorgaans langs andere weg bekostigd. Maar wanneer de gemeente een deel van de aanlegkosten moet betalen (onrendabele top) dan tellen deze kosten wel mee. In artikel 6.2.5 sub a Bro wordt aangegeven dat nutsvoorzieningen met bijbehorende werken en bouwwerken, voor zover de aanlegkosten bij of door de gemeente in rekening worden gebracht en niet via de

verbruikstarieven kunnen worden gedekt, verhaalbaar zijn. Ditzelfde geldt voor openbaarvervoervoorzieningen en gebouwde parkeervoorzieningen.

Proportionaliteit

Indien meerdere gebieden profijt hebben van werken, werkzaamheden en maatregelen moeten deze naar evenredigheid worden verdeeld. Deze verdeling moet expliciet gemaakt worden in verdeelmaatstaven. Dat betekent dat een gemeente transparant moet aangeven langs welke criteria deze kosten zijn verdeeld.

Wanneer de gemeentelijke kosten in verband met een bouwplan zich beperken tot het gebied waar een specifiek project wordt gerealiseerd, spreken we over zogenaamde gebiedseigen kosten. De betreffende kosten zijn geheel toerekenbaar (100%) aan het specifieke project. In het verhalen van gebiedseigen kosten speelt de Omgevingsvisie geen rol.

Het bovenstaande wordt uitgewerkt in de Nota kostenverhaal.

	Verhaalbaar via anterieure overeenkomst	Verhaalbaar via exploitatieplan	Belang van structuurvisie/ omgevingsvisie
Bovenplanse kosten/verevening (samenhang tussen locaties) 6.13 lid 7	Ja (dat is dan een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkeling)	Ja, mits voldaan aan profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit	Juridisch nodig, ruimtelijke en functionele samenhang aangeven en bestedingen die ten laste van het fonds komen
Bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen (fysiek en maatschappelijk van nut > 1 gebied, niet directe relatie) 6.24 lid 1 a	Ja	Nee	Juridisch nodig, koppeling tussen opgaven en ontwikkelingen aangeven
Bovenwijkse voorzieningen (fysiek van nut > 1 gebied, directe relatie)	Ja	Ja, mits voldaan aan profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit	Functioneel, maar niet verplicht. Nota Bovenwijkse voorzieningen is van belang voor toerekening naar rato

Kostenvragende voorzieningen

In deze Omgevingsvisie zijn voorzieningen en ontwikkelingen benoemd die voor kostenverhaal op basis van de Wro voor verhaal in aanmerking komen. Dit geldt niet alleen bij private grondexploitaties, maar ook bij de gemeentelijke grondexploitaties. De Wro geeft aan dat kosten in verband met werken, werkzaamheden en maatregelen (waaronder de kosten van het gemeentelijke apparaat) waarvan het exploitatiegebied of een gedeelte daarvan profijt heeft, en welke toerekenbaar zijn aan het exploitatieplan naar evenredigheid worden opgenomen in de exploitatieopzet.

De Wro maakt een onderscheid in een aantal varianten waarop het kostenverhaal van toepassing is, voor zover dat voor de uitvoeringsparagraaf van belang is, namelijk:

- bovenwijkse voorzieningen
- bovenplanse kosten
- bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Bovenwijkse voorzieningen (artikel 6.13 lid 6 Wro)

Een voorziening wordt bovenwijks genoemd als de voorziening niet alleen profijt oplevert voor een specifieke locatie, maar ook voor andere (locatie)ontwikkelingen. Het zijn fysieke ingrepen die niet aan één enkel exploitatiegebied zijn toe te kennen. De voorzieningen zijn naar rato toerekenbaar.

In deze Omgevingsvisie is een aantal voorzieningen opgenomen dat als bovenwijks kan worden getypeerd. Het gaat om de navolgende voorzieningen respectievelijk cluster van voorzieningen:

- straten en pleinen
- speelvoorzieningen die voor meerdere wijken van belang zijn zoals de speelplek in Bronsgeest
- aanleg van een tunnel
- realisatie en verbetering van doorgaande routes voor auto's en fietsers
- omleggen van gasleidingen
- aanleg parken
- kunst in de openbare ruimte
- watersysteem vooral ter voorkoming van wateroverlast en voor de waterkwaliteit
- veiligheid van de kust (onder andere dijk in duin, zandsuppleties etc.).

Indien een private partij voornemens is een bouwplan te realiseren en de betreffende locatie wordt geacht profijt te hebben van een van de bovenstaande bovenwijkse voorzieningen dan zal de private partij een deel van de kosten van de betreffende voorziening naar rato van proportionaliteit verhalen op het betreffende bouwplan. De toerekening vindt plaats aan de hand van een objectieve maatstaf. Hierbij kan gedacht worden aan het aantal woningequivalenten of verkeersbewegingen of m² uitgeefbaar. De wijze waarop de toerekening plaats vindt, wordt nader uitgewerkt in de Nota kostenverhaal.

Bovenplanse kosten (artikel 6.13 lid 7 Wro)

Bovenplanse kosten kunnen voor meerdere locaties of gedeeltes daarvan in de exploitatieopzet worden opgenomen in de vorm van een fondsbijdrage, indien er voor deze locaties of gedeeltes daarvan een structuurvisie/omgevingsvisie is vastgesteld die aanwijzingen geeft over de bestedingen die ten laste van een fonds kunnen komen.

Bovenplanse kosten zijn een vorm van verevening: het (deels) gebruiken van financiële overschotten van winstgevende locaties worden ingezet om tekorten op andere locaties te verevenen. Hierbij geldt wel als voorwaarde dat er een bepaalde samenhang moet zijn tussen de locaties.

Om de verevening mogelijk te maken moeten we fondsen instellen. De Wro gebruikt de term fonds, hetgeen een achterhaalde term is. We zullen per type verevening een bestemmingsreserve invoeren of een privaat fonds oprichten.

In deze Omgevingsvisie is een aantal onderwerpen opgenomen dat voor verevening (bovenplanse kosten) in aanmerking komt en waarvoor een bestemmingsreserve of een privaatsfonds moet worden ingesteld. Het gaat daarbij om:

- Sociale woningbouw (zie ook hoofdstuk Wonen paragraaf beleidsinzet). Alle kosten die volgens de Wro en het Bro in aanmerking komen voor kostenverhaal vormen een bestedingsdoel indien het percentage sociale woningbouw uitstijgt boven het op enig moment vastgestelde minimale percentage

Alle ontwikkellocaties hangen in dit verband beleidsmatig en financieel met elkaar samen. Ze hangen beleidsmatig samen omdat, als op de ene locatie minder dan het beleidsmatig op enig moment gewenste percentage sociaal worden gerealiseerd, op andere locaties gecompenseerd moet worden om in de gemeente als geheel te kunnen voldoen aan de beleidsdoelstelling sociaal. Ze hangen financieel met elkaar samen omdat, locaties met een lager percentage sociaal, een financieel voordeel hebben op locaties die wel aan de norm (moeten) voldoen of die (moeten) compenseren om per saldo aan de norm van zoals gewenst binnen de gemeente te kunnen voldoen. Die compensatielocaties hebben omgekeerd gezien dan een financieel nadeel.

- Parkeren. Het bestedingsdoel betreft openbare parkeerplaatsen op maaiveld of gebouwde voorzieningen, voorzover uiteraard sprake is van een onrendabele top.

Wijze van besteding (artikel 6.13 lid 7 Wro)

Voor elke woning die ten opzichte van de norm te weinig in de sociale sector wordt gerealiseerd op een locatie, wordt een bedrag gestort in de reserve 'sociale woningbouw'. Uit die reserve worden bijdragen gedaan aan locaties die meer dan de geldende norm sociale woningbouw realiseren, omdat deze laatste categorie het niet voldoen aan geldende norm opvangt.

De criteria profijt, proportionaliteit en causaliteit (PPC)

We maken een onderscheid in publieke en private fondsen. Bij het toerekenen van kosten wordt uitgegaan van de criteria profijt, proportionaliteit en causaliteit (PPC) conform artikel 6.13 lid 6 Wro. Als niet wordt voldaan aan de drie criteria komen de kosten niet voor afdwingbaar kostenverhaal op basis van het exploitatieplan in aanmerking.

Waar de gemeente publiekrechtelijke sturing kan of moet geven en/of participeert (zoals het hierboven genoemde fonds sociale woningen of parkeren) beheert ze ook daadwerkelijk de gelden. Waar private partijen een fonds oprichten en waar de gemeente slechts faciliterend participeert/optreedt daar is sprake van private fondsen (denk aan parkmanagement etc). Een bijzondere vorm van parkmanagement is de versterking van de bedrijfsactiviteiten rond het ESA-ESTEC terrein. Het aantrekken van bedrijven en het helpen vermarkten en kennis en kunde wordt daarbij als essentieel gezien. De gemeente helpt in dit verband, maar trekt niet de kar. Dat zullen de bedrijven zelf moeten doen. Een privaat fonds kan bijvoorbeeld ook worden ingezet voor de recreatiesector. Daarbij gaat het om een kwaliteitsslag voor campings of bungalowparken. De sector zal -al dan niet gefaciliteerd door de overheid- zelfstandig een beweging op gang moeten brengen waarbij campings van slechte kwaliteit worden veranderd in hoogwaardiger. Voor de financiering kan een fonds nuttig zijn. De overheid zal hier echter niet de lead hebben.

De publieke en de private fondsen worden in aparte nota's uitgewerkt.

Bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen (artikel 6.24 lid 1 onder a Wro)

De Wro geeft in artikel 6.24 gemeenten en private initiatiefnemers van een locatieontwikkeling de mogelijkheid om een bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen overeen te komen. Het gaat dan om belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen zoals natuur, sport en recreatie, waterberging, infrastructuur, culturele voorzieningen. Het is hierbij niet noodzakelijk dat deze in hetzelfde gebied als de kostendrager zijn gelegen. Deze bijdrage kan alleen anterior en op vrijwillige basis gevraagd worden.

De gemeente ziet een aantal voorzieningen die in deze Omgevingsvisie zijn benoemd als een fysieke, maatschappelijk belangrijke functie voor de ontwikkeling van Noordwijk en merkt deze aan als ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat dan onder andere om:

- voorzieningen voor recreatief en sportief bewegen die uitstijgen boven de woonwijk, waaronder inbegrepen multifunctionele sportaccommodaties
- het scheiden van vuil en schoon water alsmede (her)gebruik hiervan
- het versterken van de cultuurhistorische middelen
- voorzieningen voor het versterken van het cultureel klimaat die uitstijgen boven de woonwijk
- het aanleggen van recreatieve (fiets)routes
- het faciliteren van bedrijven die zich willen vestigen op de bedrijventerreinen
- het verbeteren van (hoogwaardig) openbaar vervoer
- het aanpassen van de Parallel Boulevard, voor zover niet als bovenwijks aan te merken.

Een nadere uitwerking van de bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen vindt plaats in de Nota kostenverhaal.

Kostendragende locaties

Binnen de gemeente Noordwijk is een aantal toekomstige exploitatiegebieden aangewezen die als kostendragende locaties zijn te benoemen voor het toerekenen van de kosten van voorzieningen.

Daarnaast dient voor bepaalde voorzieningen rekening te worden gehouden met een toerekening aan bestaande bebouwing. Dat kan zowel voor heel Noordwijk zijn als voor een gedeelte daarvan. In het geval van functieverandering of uitbreiding van het aantal woningen, dienen woningen, bedrijven of voorzieningen bij te dragen conform de wijk waarin ze gelegen zijn.

Tevens geldt dat in een aantal gevallen de gemeente reeds overeenkomsten heeft gesloten met ontwikkelaars van bepaalde locaties. Voor deze locaties kunnen de kosten van voorzieningen niet meer bij de ontwikkelaar in rekening worden gebracht. Deze locaties moeten echter wel in de berekeningen van de bijdragen worden meegenomen. Dit houdt in dat een deel van de kosten van voorzieningen niet gedekt kan worden uit de bijdragen van ontwikkelaars en ten laste van de algemene middelen van de gemeente komen.

In de Nota kostenverhaal zal nader worden ingegaan op de wijze waarop de kostendragende projecten dienen bij te dragen aan de kosten van de voorzieningen. Dit zal een dynamische lijst van kostendragers zijn.

Grondbeleid

Noordwijk kiest primair voor actief grondbeleid.

Er is kans dat de kostenverhaalsmogelijkheden in verband met bovenplanse verevening en ruimtelijke ontwikkeling met de komst van de Omgevingswet vervallen. Eerder afgesloten anterieure afspraken blijven in stand. Voor afspraken na die tijd lijkt er in ieder geval geen mogelijkheid meer om verevening af te dwingen. De gemeente streeft ernaar om daar waar mogelijk alsnog kosten te verhalen.

Daar waar het gaat om de gemeentelijke gronduitgifte verandert door de Omgevingswet niets. Daar zijn voldoende mogelijkheden.